

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesu Carmelitarvm Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

In duas partes distincta

Teresa <de Jesús>

Coloniæ Agrippinæ, Anno MDCXXVI [erschienen] M.DC.XXVII.

Testimonia Virorum Gravium Ac Doctorum De auctoritate doctrinæ,
librorum & scriptorum S. M. Teresæ de Iesu, à P. Thoma de Iesu Religioso
Discalceato collecta. §. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37974

strorum definitionis decreti, adscriptionis mandati, statuti, relaxationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Milleesimo sexcentesimo vigesimo primo, quarto Id. Martij, Pontificatus nostri anno secundo.

TESTIMONIA VIRORVM GRAVIORVM AC DOCTORVM DE
auctoritate doctrina, librorum & scriptorum S. M. Teresa de Iesu,
à P. Thoma de Iesu Religioso Discalceato
collecta.

§. 5.

NVllum his quos S. Mater composuit, libris accedere maius approbationis testimonium potest, quam quod de ea tulit is, cuius antè paulò meminimus P. F. M. Ludouicus Legionensis Ordinis S. Augustini, S. Scripturæ Salmanticæ Primarius Professor, suo ævo Hispaniæ lux & columen: qui, quod illos Regij Concilij iussu examinavit, relegit & maturè per omnia exploravit, eorum doctrina & spiritu ita est delectatus, ut in horum laudem, & scriptricis commendationem, longam & elegantem satis, ijs præmiserit prologum, qui vulgò illis accudi & coniungi solet, quemque etiam ipsi minime putavimus omittendū, uti postea suo loco videre erit.

Didacus vero de Yepes Ordinis S. Hieronymi, Episcopus exinde Turiafonensis, cuius item supra meminimus, in eo què de eius vita cōposuit libro, agens de infusa quam Dominus S. Matri communicavit scientia, nec non de libris quinque quos composuit, sic libro III. cap. 18. de illis loquitur: Omnes hosce libras B. Mater è Domini revelatione scripsit: sed illa ei satis nõ esset, (etenim nullis in rebus sola revelatione regebatur) nisi simul & Confessariorum accessisset auctoritas. Nam de libro, quem de vita sua conscripsit, in eius prologo sic loquitur. Hanc ego relationem facio, quod eam Confessarij mihi faciendam iniunxerunt; & licet sciam Dominum id velle, & quidem iam à multo tempore, numquam tamen aggredi id ausa sum. Librum verò fundationum expresse Dominus ei iniunxit ut conscriberet, uti ipsa in illa quàm vita sua addidit appendice testatur. Mansionum quoque librum scripsit, Domino ei materiam, dispositionem & libri titulum suggerente. Et sic aut Dominus horum ei scriptionem mandavit, ita etiam ostendere voluisse videtur se illorum auctorem esse: etenim modus & methodus quo B. Mater eos scripsit, ostendit ad oculum, illam non nisi Dei instrumentum fuisse; ac de suo non nisi operam & calami mutasse. Sæpè contigit, ut, dum hisce scribendis occuparetur, ipsa raptim pateretur;

& c.

Et hoc ad se rediens, nonnulla scripta repereris littera quidem sua, at non manu, sed
 aliena. Calamum quidem ipsa manu gestabat, & facies mirabilem quemdam fulgo-
 rem emittebat, ut interior anima lux etiam in corpus sese diffundere & transfigurari
 videretur animam quoque ita in Deum habebat absorptam, ut licet maximus illius in-
 tellus excitaretur strepitus, ipsa eum nec sentiret, nec perturbaretur. Scripsit quoque va-
 rios & gratissimos occupationibus, & omnium monasteriorum qua regebat solici-
 tudine distracta, & chorum suum tam exactè seruans ac Moniales reliqua. Scripsit
 quoque magna cum velocitate & festinatione. at hoc mirum non est, cum (ut Propheta
 loquitur) scalanus eius moueretur à scriba illo velociter scribente. ita quidem ut motu
 suo ingenio habere videretur, è qua verba rebus quas dicere parabat, ita conuenientia
 & quantantia assidue profuebant, ut, licet multas paginas conscriberet, nunquã
 tamen interquiescit cogitatur a quidnam scriptura esset: spiritus quippe tanta ei dicta-
 bat abundantia, ut, si plures habuisset manus, omnes ipsa occupatas teneret, & defatiga-
 ret, ut tamen ei non deficeret materia. Vtrumq; hoc, suo ipsa testimonio satis confirmat,
 quod enim non cogitavit, nec prius reflexerit ad ea qua scriptura erat, circa finem libri
 de vita sua sic ait: Ausa fui vitam meam impertinentem & dissolutam scribere, esto
 in hoc ipso opere non plus laboris, cura, aut temporis impenderim, quam quantum ad
 ipsam descriptionem necesse fuit, sed quidquid mihi contigit, omni qua potui simplicitate
 & veritate exarando. Et alio in loco ait: Verum quam multa dicenda occurrunt, cum
 de hac via loqui incipio, ei praesertim qui per eam tam male incesit atque ego: utinam
 pluribus scribere possem manibus, ne vnam videlicet rem per aliam obliuiscar. Hæc
 quidem omnia B. Mater. Adhæc in vita sua, tanta se ait facilitate scripsisse, ac si exem-
 plar ante se habuisset, & ipsum inspiciendo transscripsisset. quando enim Dominus lo-
 quitur, dat spiritum, addit simul facilitatem; longe etiam apparat melius, ac si quis
 exemplar ante se haberet & ex eo scribenda depromeret. at si spiritus desit, non magis
 quis linguam illam intelligit, quam si Arabicam audiret. Quod certè idem omnino est
 cum eo quod Baruch Propheta de Ieremia dixit, eum, cùm scriberet, non aliter dictasse,
 quam si è libro quoquam legisset aut transulisset. Hic porro liber aliud non est, quam
 exemplar quoddam & speculum, ei dō oculos à Deo positum, eius rei quam Prophetam
 volebat intelligere. Simile exemplar B. Mater anima sua oculos obiectū, dum scribe-
 ret habebat, vix liquidissime ex ipsa scriptura videre est: etenim in ipso autographo,
 quod sua ipsa manu exarauit, ne vel verbum reperitur deletum, nec correctum, nec vl-
 lum erratum, qua litterarum perfectione quidem in folijs à Typographo excusis posset
 haberi. cum vero hæc in scriptura manu exarata, & quidem in materia tam sublimi,
 & stylo adeo elimato scripta, habeatur, inter maxima qua de B. Matre recēsentur mi-
 racula ipsum puto referendum, nec non ut maximum lucis & sapientia, quam spiritus
 Sanctus ei infudit, testimoniū. Nam quod B. Mater antea in rebus spiritualibus ac my-
 sticis intelligendis & declarandis valde rudis, & imperita, & vix curiosa esset; hinc di-
 uina sapientia, qua in ipsa viguit, eo magis resplendet, quo ab illius principijs habendis
 aberrat longius. Capite vero XIX. sic de eadem re loquitur: Antequam
 S. Matris Teresæ Opera vero

S.
Theresia

Opera

N. VII

156

verò hi Beatae Matris libri imprimerentur, à Sancta Inquisitionis Indicibus fuere examinati, nec non aliis doctissimis iuxta ac grauisimis, quos tunc habebat Hispania, viris ad examinandum dati, nihil verò in illis reperitum, quod non è celo profectum esse, nec non scintilla videretur lucis, quò anima qua per hanc viam incedunt, illuminentur, conducantur, & in diuino amore magis accendantur. Ipsum Supremum sanctae Inquisitionis tribunal & Conciliũ, honorifico quodam decreto hos libros approbauit, sed veluit (nò sine summa prudẽtia) ipsum secretũ manere. Deinde verò praelo subiecti sunt, mox vero vt publici iuris facti, in magno ab omnibus sunt habiti pretio. Vnde etiam Hispaniarum Rex Philippus II. ipsa illorum autographa sibi petijt transmitti, illaq; mox in suam bibliothecam Laurentianam referri mandauit. Et quamuis p'ura alia, in eadem Sanctorum Ecclesie scriptorum autographa habeat, in tria tamen duntaxat particularem ostendit honorem & reuerentiã (hac ratione demonstrans, quanti eadem faceret & estimaret) nimirum in autographa S. Augustini, S. Iohannis Chrysostomi, & Beatae Matris Teresae: vtpote qua in eadem bibliotheca ferreis cancellis includi, & in pretiosissimo quodam scrinio cuius ipse clauem continet penes se habet) asseruari iussit. Libri porro B. Matris non nisi è particulari fauore & gratia, velut sanctae quadam reliquia ostenduntur, & tangi sinuntur. Quin etiam summo communiter in pretio à doctis & grauibus viris, tam Hispanis, quàm exteris, habiti sunt. & quo qui eos legunt, sunt doctiores, eò maioris eorundem faciunt, vt qui melius alijs purissimi illius auri, quod in illis inclusum est, valorem norunt & explorant. & si quid forte ex illis non intelligunt, quod experientie id referretur, eò maioris id faciunt, quod ad oculum videant, aliam quamdam esse Theologiam, multo supra illam quam ipsi tradunt & docent, eminentem, quaeque longè sua est nobilior, eò quod mystica & secreta Dei sit cognitio, qua cum experientia & suauitatis gustu coniuncta est. Pauci viri summè docti hos libros legunt, quin nouam inter legendum admirationem, & de B. Matre opinionem concipiãt: etenim rerum quas tractat sublimitas, styli excellẽtia, qui eo magis proprius, quo minus affectatus, ignis & ardor demũ, quem in legentium animis accendant, testes sunt eorum qua continent. Haecenus Reuerendiss. D. Didacus de Yepes, ac deinde affert fructus quos in variorum animis horum scriptorum lectio vniuersaliter est causata.

Porto Pater & Doctor Franciscus de Ribera vir sui temporis doctissimus aequè ac grauisimus libro quem de vita B. Virginis huius edidit, quarto, cap. 6. sic loquitur: Praeter schedas quasdam sparsas hinc inde superscriptas, quibus excinia multa & non vulgaria documenta traduntur, quinque ipsa tractatus & commentarios, non sua quidem sponte, sed superiorum Confessorumque (quibus illa non minorem quàm Redemptori ipsi Christo Iesu obedientiam prestabat, vt tum dicta haecenus, tum plura post dicenda fidem facient) iussu conscripsit. Primum, quemdam de vita sua tractatum, qui ad vsque primi Abulæ cenobij fundationem sese extendit, hunc vt scriberet, praecepit Garcias de Tolero è Dominicano Ordine, qui tum suas ei per confessionem noxas aperienti operam dabat; quem anno Domini M.D. LXII.

M. D. LXII. eo inquam quo contentus illius iacta sunt initia, inchoatum, mense Julio eiusdem anni absolvit, eumque continuato filo in nulla distinctum capita; quamquam exinde ei in capita digesto Abulensis domus erectionem adiunxit. In quo id sane mirandum est, eodem illi scribenti à Domino continenter orandi modos, quos scribendo exprimere satagebat, non aliter fuisse communicatos, quam eos ante in se experta erat. Prinde suas omnes orandi rationes eo in scripto ad illam vsq; persequitur, quam scriptum inchoata tempore vsurpabat. Alter fuit is, cui Via perfectionis nomen est: tunc per hunc exaravit, cum monasterij Abulensis praefecturam gereret; idque imperante P. Dominico Banneseo, quo tum quidem Confessario utebatur; & eo hunc anno, quo priorem absolvit, auspiciata est. Tertius aliarum sedium foundationes cõplectitur, à inde à Metinensi ducto exordio ad Burgensem vsque, qua postrema sine, descendens. Hoc illa scriptum Salmantica anno saculi eiusdem tertio post septuagesimum exorsa est; insignitate & suafore P. Hieronymo de Ripalda Societatis Iesu, qui Salmantica illi à Confessariis erat, iam septem ante varia per loca constitutis Dominibus; cui deinde eas quae quovis die hinc inde condebantur, continua serie adnectebat. Quarto Castellum anima seu mansiones nomen est. Huius scribendi auctor illi existit Doctor Telascius illius confessarius qui ad Osinensem Cathedram, deinde Compostellanam sua ob merita euectus est. Illis quidem diebus tam sublimem orationis passus excessum est, adeoque in divinam contemplationem fuit euectus, ut decem vel duodecim post diebus ne Epistola quidem scriptanda praementis absorptione apta & par fuerit. Exinde vero intolerabilis ipsam capitis vexavit dolor, uti hoc ipsa libro de se affirmavit. Hunc tractatum in Augustissima Trinitatis festo Toleti inceptum anno currentis saculi M. D. LXXVII. eodem Abula pridie D. Andrea feriarum perfecit, quinque prope ante, quam demoreretur annis. Quintus denique commentarius fuit in Cantica Salomonis, quem ipsi suscepit scribere imperantibus, quibus (ut ipsa quidem discrete fateatur) parere ex officio tenebatur. Huius scripti nonnisi pauca folia reliqua sunt: nam ut illud nonnisi ex obedientia inchoavit, ita ipsum imperitis cuiusdam Confessarij usus paritura, aut flammis iniicit, aut confregit. is enim scriptum etiam nondum visum, damnare non est veritus. cui tamen satius fuisset ante non parvisset, quam alios ipsa peritiores super eadem re consulisset. Illis tamen & exacte morem gessit, simul etiam summo studio illius nomen suppressit, qui tam temere imprudenterque id mandare est ausus quod non intelligebat. Hocce porro libros maximorum negotiorum frequentia adobruta, temporis quoque laboribus angustiis, sepe etiam in male affecto corpore conscripsit, ut talia conscribi à talis minime posse viderentur: visum tamen est idcirco illi id facile fuisse, quod cum ad scribendum sese applicaret, tanta illi scribendarum rerum affluebat copia, ut, quid scriberet, minime diu illi praevidendum esset, sed dumtaxat maxima in scribendo acceleratione opus, uti in plurimis librorum locis manifeste id ipsa declarat. atq; in primis sub libri, cui Via ad perfectionem nomen est, sine hac habet: *Mihi vero pro quantumcumque*

quam

S.

Theresia

Opera

N. VI

156

quam scribendo cepi molestia, abunde satisfactum est: nam quod scriberem, cogitatione antè voluere opus mihi minimè fuit. Eiusdem quoque libri cap. xx. in manuscripto autographo hæc leguntur: Sed cheu! quam multa mihi de hac via agere incipere occurrunt, imò etiam illi qui viam hanc aded perperam inuit, qualis ipsa sum! Vtinam verò pluribus in scribendo vti manibus possem, ne ob ingruentem copiam superuenientis instillatio prioris inspirati obliuionem induceret, &c. Hinc scriptorum eius nec laboriosus, nec elegans est stylus, sed talis quali in vulgari colloquio vtimur: apertus tamen, purus, grauis, genuinus, legenti gratus, & rebus quas tractaret, accommodus. De oratione, contemplatione, & familiari Dei cum animabus, & animarum vicissim cum Deo commercio scribens, tam alta, subtilia, sublimiaque profert, eaque modo ita spiritali, vt etiam doctissimi quique, nisi simul etiam rerum spiritualium callentissimi sint, admiraturi ea sine potius, quam intellecturi, non quod ea liquide satis ab ipsa non speriantur (taliū namque ipsa rerum exponendarum perita est in primis, ea que diuersimodè proponit, & quidem scitis ad hoc adhibitis comparationibus;) sed quia aded sublimia sunt & spiritalia, vt se non nisi ab ijs, qui aliquam harum nacti sunt experientiam, facile intelligi patiantur.

Reu. Pat. Magister F. Dominicus Banneſius, ex Ordine S. Dominici, primæ Cathedræ Theologicæ in Salmanticensi Vniuersitate Professor, cum à S. Inquisitione Hispanica iniunctū ei esset, hocce, vt libros inspiceret & examineret, hanc de ijsdem censuram ac iudicium tulit: *Maxima cum accuratone & attentione hunc librum, in quo B. Mater Teresa de Iesu aperit & liquide refert quidquid in anima sua contingit, quod à Confessarijs ipsa suis edoceatur & dirigatur, perlegi: ac nihil in eo reperi, quod, meo iudicio, malam doctrinam contineat, imò verò plurima que orationem sectantibus bona futura sunt edificationi, & salutaria documenta suggerunt. Etenim maxima Religioſe huius experientia, discretio, & humilitas, quod serper in Confessarijs suis lucem & doctrinam quaesierit, in causa sunt, vt in ijs que de oratione scribit, talia tamque eleuata scribat, vt interdum etiam doctissimi quique, quod experientiam & vsum non habeant, eo non pertingant, &c. Hoc quidem in presens, quoad libri huius censuram, mihi videtur. Datum Vallisoleti in S. Gregorii Collegio, Septimo Iunii, anno 1575.*

F. Dominicus Bannez.

Hanc ipse censuram, nomine suo subscriptam & signatā posuit in principio ipsius autographi vitæ, quam B. Mater de se ipsa scripsit, quod hodierna in Regia S. Laurentij Bibliotheca in Escoriali asseruatur. Aliam quoque censuram huic persimilem idem Auētor dedit in testimonio, quod in Actis Canonizationis illius legere est, vbi sic loquitur. Non desunt qui librum hunc carpunt, qui nimirum bonorum bono Zelo acti, sed exigiam vitæ spiritalis habentes experientiam quadam qua non intelligunt, calumniantur: verum nulli viris doctis, etiam secularibus, maximo pere is probatur, atque insignem eis adfert fructum.

P. An-

P. Antonius Posseninus Societ. Iesu, vir piissimus ac doctissimus^{us} eum Magister Sacri Palatii Romæ librum, quem de vita sua B. Mater composuit, legendum & examinandum ei dedisset, in illius approbationem & laudem epistolam quamdam destinavit ei, qui huius libri examen sibi commisisset. Verba Possenini inuenies supra post dedicatorem. Idem P. POSSEVINVS, in tractatu, quem Cultura ingeniorum nominat, Beatam hanc Virginem infusam à Deo scientiam habuisse asserere non dubitavit.

Quod verò Thomas Bosius de S. Matris Teresæ libris tomo primo de signis Ecclesiæ libr. 12. cap. 23. signo 57. testimonium dedit, iam ante, cum virorum doctorum de Spiritu eius censuras attulimus, allatum est.

At P. F. Ioannes à Iesu Maria, Congregationis Italiae PP. Carmelitarum Discalceatorum Procurator Generalis in Compendio vitæ & Miraculorum B. Matris Teresæ de Iesu, quod edidit, cum de libris quos ipsa composuit, mentionem facit, paucis verbis multas eorundem laudes complexus est, dum ait: *Laudatur sermo castus, non complexus, Lib. 4. c. 4.* *gravis, lepidus, effusax. Admirationem excitat rerum sublimitas, quam ne Theologi mali, nisi affectionum diuinarum consulti, assequi possunt. Doctores hac etate celebrissimi mysticarum passionum facilem, ac leniter decurrentem explanationem addo obstupescunt, ut rarum sapientiæ genus eis videatur, que de mystica Theologia Patres obscure ac sparsim tradiderunt, à Virgine vna in methodum tam perspicuè atque concinnè fuisse redacta. Quod verò ad doctrinam soliditatem pertinet, nihil non Theologicum, tamen si scholastico more promatur, exprompsit, ut è libri primi capite primo perspicere potest. Vita B. Virginis Teresæ, & Mansiones, doctrina casti, multis experimentis comparata, ad res internas dignoscendas affluunt: & infra: Mira scilicet sanè, qua suavissimo magisterio B. Virgo Teresæ digessit: qua animo demisso, ut profuit, legenda sunt. Sed, quantopere tam pia lectio iam orbe toto Christiano, in varia idiomata versa profuerit, muta in singulis vrbibus argumenta conueniunt. Item quoque Auctor lib. 1. c. 1. in horum librorum commendationem sic loquitur: Septimum agmen libris celesti sapientiæ plenis armatur: Patet quippe mentem, que toti Ecclesiæ celo luce aded mira praluxit, purissima diuine mentis luce minime caruisse. Accedit huic præstantissimorum Theologorum, qui B. Teresæ libros discussissent, admiratio & præconia verbis ac scriptis celebrata, que latere non possunt. Etenim ut paucos è plurimis commemorem, summis Theologis P. F. Dominico Banneſio, P. F. Bartholomæo de Medina Dominicanis; P. F. Ludouico Legionensi Augustiniano diligentissimis librorum Teresæ exploratoribus & præconibus, neque ignorantio, neque incogitantia, neque ratio aliqua politica obſtari potest. Ignoratio quidem, quia schola vniuersa illorum trium scripta venerantur. Incogitantia verò, quia ut acris critici ex professo libros perlustrarunt. Ratio demum*

S.

Theresia

Opera

N. III

156

demum politica, qui a neque eiusdem professionis erant, neque sibi aliquam laudem aut lucrum ex scriptorum approbatione constabant. Bene autem est, quo d nescio quis Theologus nonnulla Teresa dicta carpsit, vt SS. Dominus noster Paulus Quintus, hac occasione permotus, ea qua obiciebantur, peritissimis Theologis serio peruidenda commiserit, quemadmodum grauissimis in rebus fieri solet, facto quippe Romae rerum accuratissimo scrinio, doctissimi P.F. DIDACVS ALVAREZ Ordinis Prædicatorum, nunc Archiepiscopus Trannensis, & Fr. Ioannes de Rada, Ordinis S. Francisci, Episcopus Paletensis, quibus summus pontifex curam demandauerat, sic tandem scripserunt. Trannensis nempe postquam argumenta obiecta diluisset, in hunc modum conclusit. Ex his colligo doctrinam M. Teresa in propositionibus prædictis, nihil continere doctrina Catholica, aut bonis moribus aduersum, sed valde vtilem esse ijs qui perfectam vitam spiritualem profitentur, vel ad eam tendunt. ita censeo, submittere meum iudicium correctioni Sanctæ sedis Apostolicæ. Frater Did. electus Archiepiscopus Trannensis. Paletensis verò postquam obiectiones reiecerat, sic suam sententiam absoluit. Censeo ergo, nihil esse censura dignum in ijs, qua censor obiicit contra Matrem Teresam, sed omnia saltem probabiliter defendi posse. Fr. Ioannes de Rada Episc. Paletens. Sic res ad Summum Pontificem relata est, & libris Teresa maior hinc fides accessit. Ecce diuina prouidentia flexuram: permittit videlicet deus Theologum illum caligare, vt nebulas illius, Romani Pontificis auctoritas noua Teresa illustratione dispelleret.

Romani Pontificis auctoritatem sequatur ipsa S. R. E. Cardinalium, quæ certè non multò inferioris notæ futura est. Agmen ducat Illustrissimus ac Reuerendissimus Dominus Gaspar Quiroga S. R. E. Cardinalis, & Toletanus Archiepiscopus, & Generalis Inquisitionis Præses. Cum enim S. Mater Teresa vnà cum P. Hieronymo Gratiano, qui Prouincialis munere tū hangebatur, Toleti ab eo alicuius in quodam diæcefsis eiusdem opido, monasterij in Monialium suarum vsum fundandi facultatem peterent, ipse his P. Prouincialem verbis compellauit: *Maximopere gaudeo, quod Matrem Teresam mihi videre ac nosse datum sit; etenim summo eius cognoscenda tenebar desiderio. qua & in me Sacellanum inueniet, qui illi, vbicumque sese offerret occasio, & quibuscumq; poterit modis, auxiliabitur. vicas enim ei in meo nomine, iam abhinc annis aliquot (& certè decem iam anni effluerant, ex quo illustris quædam in Hispania mulier, cum librum de vita Teresæ, quem suis ipsa manibus conscripserat, sua in potestate haberet, nescio qua de causa eum ad S. Inquisitionis Iudices misisset, aliquas in eo visiones, reuelationes, doctrinas periculosas contineri asserens, easque ab illis examinari & discutere petens, quas, inter alios plurimos, illorum Iudicum iussu & commissione, tunc examinavit P. F. Magister Ferdinandus Castellius Historiæ Dominicanæ Auctor, & libri illius nemo tunc temporis amplius recorda-*

recedat, amissum eum aut suppressum ratus) S. Inquisitionis Tribuna-
li quædam de illius libris oblatum, illiusque doctrinam valde exactè accurateque exa-
minatam & excussam fuisse, neque eundem legisse, & totum perlegisse. confere me au-
tem illius doctrinam valde certam, veram, & imprimis vtilem esse. quare repetat illum
à nobis quædamque ei allibuerit, facultatemque ei ad eum repetendum & illinc aufe-
rendum, quamque ex animo rogo, identidem mei vt apud Dominum suis in precibus me-
moriani faciat.

Cum vero horum librorum iam typis in Hispania mandatorum
quoddam in Italiam exemplar Doctor Barnabas de Marmol, vna cum
Constitutionibus Monialium Discalearum, vt has SS. Dom. Noster
Sixtus Papa V. Apostolica auctoritate confirmaret, attulisset; sua San-
ctitas tam harum quam illius examē, Cardinali S. Seuerinæ commisit;
qui mirifice illo viso est gauisus; nam mirè illi placuit, vti & alijs multis
per aliam vicijs grauilissimis ac Prælati, & præsertim spiritualibus ac Re-
ligiosis, atque imprimis Episcopo Castillionensi, qui & eum ex Hispanico
Italice loquentem fecit. Summus verò Pontifex, prædicti Cardin-
nalis de illo testimonio audito, Breui quodam Apostolico & Bulla
Constitutiones confirmauit. In quo inter cetera, quæ in S. Matrem &
eius doctrinam & documenta effundit elogia, sic loquitur: Duodeciginti
ta prope sunt anni, ex quo mulier quædam, Teresa de Iesu nominata, Abule nobili genere
orta, & virtutibus ac sanctitate illustris, mundi delicijs & voluptatibus pessumdati,
tam se sponso suo caelesti Deo dedicauit, bonoque vitæ suæ exemplo & doctrina, pluri-
mas ad eandem Religionem sectandam virgines attraxit, &c.

Non minus illustre est, quod Illustriss. Cardin. Cæsar Baronius de
illa eiusque libris, pauculis verbis, testimonium tulit. quod supra vide-
re licet.

Omnes hæc censura & alia, quos breuitatis studio hic omittimus,
quoad horum librorum doctrinam, mirifice inter se conueniunt. Pri-
mo declarant, eam sanam, piam & Catholicam esse. Secundò, ani-
mabus ad Deum perducendis, & certa securaque via (ne errent &
pereant) dirigendis perutilem eam & proficuum esse. Tertio ipsam
B. Matrem, horum librorum auctorem, infusam à Deo scientiam ad
hoc scribendos habuisse, & spiritum sanctum, qui animam illius
rerum adeo sublimium cognitione, intelligentia & luce illustrabat, si-
mul & calamum illius ad easdem conscribendas monisse & direxisse.

Hi porro libri quinque diuersis linguis editi existant: primò Hispanica,
qua ab auctore conscripti sunt; deinde à varijs in alias peregrina-
nas versi sunt; in Italicam, Gallicam, Polonicam, Belgicam,
& iam recentior opera nostra, simul omnes, in Latinum, quoad
plures

S.

Theresia

Opera

N. III

156

plures deriuotat utilitas, sermonem conuersi lucem adspiciunt. Vnde colligere est, quam illi, omnium approbatione, digni censentur, quia Catholicis passim in Ecclesia, etiam lingua vernacula conscripti, in nullo scandalo legantur, non solis doctioribus illorum vsu & lectione reseruata: & quis ex iis vulgò prouenturus fructus speretur.

§. 6.

OMNIA QUAE HIS LIBRIS SCRIPTA SVNT, SPIRITU
sancto dictante & dirigente scripta videri.

TAmetsi ea quae allata sunt haecenus, testimonia magnam satis huiusce libris auctoritatem concilient, quod à viris grauissimis iuxta ac sanctissimis & doctissimis ea sint profecta; nullum tamen eis maiorem videtur posse conciliare, quam quod ab illiusmet calamo & manu profectum est. Etenim ipsa non vno in loco apertissime profitetur, non tam sua se sponte, quam Spiritu sancto impellente, in manus calami sumpsisse; quin & quaecumque scripsit, non nisi illo dictante & insulante à se esse scripta. quo quod amplius, certius, & omni exceptione maius haberi testimonium potest? quanam supra supremam veritatem dari veritas maior & irrefragabilior? Vt non immeritò cum Apostolo Gentium Paulo gloriari S. Mater possit, non tam ab hominibus se, quam à Iesu Christo, & spiritu diuino, edoctam & directam esse. Audi eam libri, quem de Vita sua exarauit, capite 12. loquentem & naturalem suum stuporem confitentem: *Ad multos annos multa legi, sed lecturum nihil intelligebam, & etiam satis suscepi, quod est Deus id mihi daret, verbum vnum, ad ipsum declarandum, proferre non possem. quod certe non modico mihi labore constitit. Cum verò Maieitati illius lubet, vno nos in momento omnia edocet; quod certe magnam in me admirationem causatur. Vnò hoc, in veritate dicere possum, quod tametsi cum plurimis viris spiritualibus agerem, qui mihi exponere & declarare studebant, id quod Dominus mihi impertiebat, quò ipsum deum alijs declarare possem; tanta tamen mea erat hebetudo & stuper, ut parum iude iuauerem; vel quod Dominus nollet (eius namque Maieestas semper meus preceptor & Magister exstitit, sit ipse pro omnibus benedictus; etenim magna mihi confusionis materia est, quòd hoc in veritate dicere possum) ut cupiam alteri hoc attribuerem aut acceptum referrem. Adhuc quòd illi mihi, nec volenti, nec petenti (quia in hoc neutrquam curiosa fui, & si fuisset, virtus fuisset & bonum; sed in alijs vanitatibus consuetudine) momento Dominus omni qua possit claritate, & ita ut alijs id declarare valerem, patefaceret. aded ut omnes obstupescerent, & ego magis quam confessari mei, quòd stupiditatis mea plus quam ipsi, esse in confessa. quod verò Dominus me non edocuit, ipsa scire & nosse non e labor aut, praterquam*